

Korte risicobeoordeling

***Bretziella fagacearum* (Bretz) Z.W de Beer, T.A. Duong & M.J. Wingf. comb. nov (EU – Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Bretziella fagacearum* (Bretz) Z.W de Beer, T.A. Duong & M.J.
Wingf. comb. nov

Categorie: schimmels en oömyceten

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 30.09.2019)

Buiten de Europese Unie: Verenigde Staten (VS) (EPPO Global Database, 30.09.2019).

Waardplanten

– *Quercus* L. (eik) (EPPO-datasheet)

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant van *Quercus* L. met uitzondering van zaden
2. Bast en hout van *Quercus* L.

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	1	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	1	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	3	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	2	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	3	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	5	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	4	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 1 (pathway 1) [1-5]

Biologie

De schimmel koloniseert de buitenste houtvaten van de waardplant. De schimmel is niet bekend van boomkwekerijen (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018).

Wet- en regelgeving

Sinds 14 december 2019 geldt een (tijdelijk) importverbod van planten bestemd voor opplant van o.a. *Quercus L.*, met uitzondering van zaden, *in vitro* materiaal en op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten (bonsais) uit derde landen (Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2019).

Voor op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten uit de meeste derde landen gelden bijzondere eisen waaronder ten minste zes officiële inspecties per jaar die gericht moeten zijn op relevante quarantaineorganismen en waarbij ten minste elke rij op de kwekerij of het perceel is geïnspecteerd en per genus 300 planten (of 10% van de planten indien er meer dan 3000 planten van een genus aanwezig zijn) in detail zijn bekeken (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 30).

Planten van *Quercus*, met uitzondering van zaden en vruchten, mogen alleen uit de VS mogen geïmporteerd uit gebieden waar *B. fagacearum* niet voorkomt (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 34).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU

Score

Vanwege de kleine kans op associatie, het bestaande importverbod, de eis dat planten van *Quercus*, met uitzondering van zaden en vruchten, uit de VS afkomstig moeten zijn van 'pest free areas' 'score 1'.

P1 (associatie met pathway): 1 (pathway 2) [1-5]

Biologie

De schimmel koloniseert de buitenste houtvaten van de waardplant ('the outermost xylem ring', EPPO-datasheet).

Wet- en regelgeving

Import van geïsoleerde bast van *Quercus*, m.u.v. *Q. suber L.* is verboden uit Canada, Mexico en de VS (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VI, punt 5)

Er gelden bijzondere eisen voor import van hout van *Quercus L.*, met uitzondering van hout in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes etc., hout in de vorm van vaten, kuipen, tobben etc. mits verwerkt met gebruikmaking van een warmtebehandeling van ten minste 20 min – 176°C en houten verpakkingsmateriaal, uit de VS (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 90):

- het hout moet gekantrecht zijn waarbij het ronde oppervlak is verdwenen, of
- het hout moet vrij zijn van bast en het vochtgehalte van het hout moet minder zijn dan 20%, of

- het hout moet vrij zijn van bast en ontsmet zijn door middel van een "passende behandeling" met warme lucht of warm water, of
- het hout moet kunstmatig zijn gedroogd tot een vochtgehalte van minder dan 20%.

Voor hout van *Quercus* L. in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes etc. geldt dat het hout (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 91):

- kunstmatig moet zijn gedroogd tot een vochtgehalte van minder dan 20%, of
- een adequate fumigatie moet hebben ondergaan, of
- een adequate warmtebehandeling heeft ondergaan van minimaal 56°C – 30 min.

Voor houten verpakkingsmateriaal gelden eisen conform ISPM No. 15 (FAO, 2018): het hout moet zijn behandeld met methylbromide of een hittebehandeling hebben ondergaan (minimaal 30 min – 56°C).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU

Score

De pathway 'geïsoleerde bast' is gesloten m.u.v. bast van *Q. suber*. *Q. suber* wordt echter niet genoemd als waardplant door (CFIA, 2019) en de kans op associatie met import van geïsoleerde bast van *Quercus* lijkt daarom zeer klein. De huidige wet- en regelgeving reduceert ook kans op associatie van de schimmel met geïmporteerde houten stammen, balken, planken e.d. (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Score 1.

P2 (transfer): 5 (pathway 1) [1-5]

De pathway is 'planten bestemd voor opplant'.

P2 (transfer): 3 (pathway 2) [1-5]

EPPO-datasheet: "*C. fagacearum* [syn. *B. fagacearum*] normally spreads rather slowly by root grafting and more rarely above ground by insect transmission". Op basis van deze informatie lijkt de kans op transfer vanaf besmet hout niet zo groot (kleiner dan bijvoorbeeld de kans op transfer van de boktor *Anoplophora glabripennis* en andere insecten uit verpakkingshout).

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

De soort verspreidt zich langzaam (EPPO-datasheet) en een kleine besmetting wordt mogelijk door de eigenaar geëlimineerd door het verwijderen van aangetaste bomen. De kans dat het organisme daarmee niet volledig wordt geëlimineerd (en zich al verder heeft verspreid) lijkt echter groot (score 4).

P4 (kans overleven uitroeiactie): 3 [1-4]

Natuurlijke verspreiding is beperkt: '*C. fagacearum* [syn. *B. fagacearum*] normally spreads rather slowly by root grafting and more rarely above ground by insect transmission' (EPPO-datasheet). Een lokale uitbraak kan daarom waarschijnlijk worden uitgeroeid (score 2). Indien het organisme met insecten wordt verspreid over grote afstanden is de kans op uitroeiing kleiner. De belangrijkste vectorsoorten in het huidige verspreidingsgebied zijn *Colopterus truncatus* en *Carcophilus sayi* (Ambourn et al., 2005; EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Deze soorten komen niet voor in Europa, maar zijn niet gereguleerd. Andere soorten van beide genera komen wel voor in Europa. Het is niet bekend of deze soorten *B. fagacearum* kunnen overbrengen. De eikenspintkever *Scolytus intricatus* is een Europese soort die in Nederland voorkomt en deze soort kan mogelijk *B. fagacearum* overdragen (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018). Rekening houdend met mogelijke verspreiding over grotere afstanden door insecten die hier reeds voorkomen: score 3.

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

Na infectie verwelken bomen en sterven af. Het organisme is echter vooral bekend als pathogeen van bossen en niet in de boomteelt (EPPO-datasheet).

Mate van verspreiding: 2 [1-4]

Het organisme verspreidt zich op natuurlijke wijze langzaam (EPPO-datasheet). De verwachting daarom is dat in de boomteelt de ziekte meer incidenteel zal optreden (score 2: 10 - 25% van de percelen heeft jaarlijks een besmetting; deze schatting is zeer onzeker).

Productiewaarde-teelt: 2 [1-6]

De productiewaarde van 'laanbomen/parkbomen en spillen' en 'bos- en haagplantsoen' was samen ten minste 157 miljoen euro in 2018. Niet bekend is welk deel hiervan eiken betreft en de productiewaarde van eiken wordt grofweg geschat tussen de 5 en 20 miljoen euro (score 2).

Impact op de groene ruimte: 4 [1-5]

Het organisme kan boomsterfte veroorzaken (EPPO-datasheet). Eik is een algemene boomsoort in met name het oosten van Nederland en o.a. *Quercus robur* (zomereik) bleek in onderzoek zeer vatbaar te zijn (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018).

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

In afwezigheid van insectvectoren is het creëren van productievrije plaatsen in principe mogelijk (score 3). Indien ook insectvectoren worden geïntroduceerd is het garanderen van productieplaatsvrijheid veel lastiger (score 4).

Productiewaarde-export: 2 [1-6]

Zie Productiewaarde-teelt.

4. Referenties

- Ambourn AK, Juzwik J & Moon RD, 2005. Seasonal dispersal of the oak wilt fungus by *Colopterus truncatus* and *Carpophilus sayi* in Minnesota. *Plant Disease*, 89, 1067-1076.
- CFIA, 2019. *Bretziella fagacearum* (previously known as *Ceratocystis fagacearum* (Oak Wilt) - Fact Sheet [webpagina]. Canadian Food Inspection Agency. Beschikbaar online: <https://www.inspection.gc.ca/plant-health/plant-pests-invasive-species/diseases/oak-wilt/fact-sheet/eng/1325629194844/1325632464641> [Geraadpleegd: 14.01.2020].
- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Jeger M, Bragard C, Caffier D, Candresse T, Chatzivassiliou E, Dehnen-Schmutz K, Gilioli G, Grégoire J-C, Jaques Miret JA, MacLeod A, Navajas Navarro M, Niere B, Parnell S, Potting R, Rafoss T, Rossi V, Urek G, Van Bruggen A, Van der Werf W, West J, Winter S, Boberg J, Gonthier P & Pautasso M, 2018. Pest categorisation of *Bretziella fagacearum*. *EFSA Journal*, 16, e05185. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5185>
- FAO, 2018. ISPM 15 Regulation of wood packaging material in international trade. Food and Agricultural Organization of the United Nations, Secretariat of the International Plant Protection Convention.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.